

SAKSFRAMLEGG

Prosjekt Lillestrøm kommune

Saksmappe	Løpenr.	Saksbehandler
2017/39		Kjersti Ruud Husum

Forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Lillestrøm kommune

Saksgang

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
	Fellesnemnda for Fet, Skedsmo og Sørum	
	Kommunestyret i Fet	
	Kommunestyret i Skedsmo	
	Kommunestyret i Sørum	

Prosjektleder/rådmann forslag til vedtak:

Forslag til forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Lillestrøm kommune, jf. vedlegg 1, godkjennes og legges ut på høring i 8 uker.

1. Bakgrunn

1.1. Vedlegg i saken

Vedlegg 1: Forslag til forskrift om vann- og avløpsgebyr i Lillestrøm kommune

Vedlegg 2: Gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Fet kommune

Vedlegg 3: Gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Skedsmo kommune

Vedlegg 4: Gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr i Sørumsund kommune

Vedlegg 5: Forslag til pris og regneeksempler tilknytningsgebyr

1.2. Tidligere vedtak

Fellesnemnda PS 18/61 Harmonisering av gebyrer - vann, avløp, renovasjon, slam og feiing

2. Bakgrunn

Fellesnemnda vedtok i oktober at det skulle utarbeides forskrift om vann- og avløpsgebyr i Lillestrøm kommune. Prosjektrådmannen har tatt utgangspunkt i veilederen fra Norsk Vann og innarbeidet bestemmelser fra dagens forskrifter i Fet, Skedsmo og Sørumsund. Forslaget til forskrift presenteres i vedlegg 1. Videre følger en nærmere redegjørelse for de vesentligste endringene i forhold til gjeldende forskrifter.

Både Fet, Skedsmo og Sørumsund har vedtatt at selvkost danner grunnlaget for innbyggernes brukerbetaling av vann og avløp. Selvkost er den totale kostnadsøkningen en kommune påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. Prinsippet er at brukerne av dagens tjenester skal betale disse tjenestene, også omtalt som generasjonsprinsippet eller det finansielle ansvarsprinsipp. Dette innebærer at en generasjon brukere ikke skal subsidiere neste generasjon, eller omvendt, men at kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Selvkost vil uansett være øvre ramme for brukerbetalingen. Rådmannen foreslår at det videreføres full kostnadsdekning gjennom brukerbetaling på samtlige gebyrområder.

3. Merknader til ny forskrift

Fet, Skedsmo og Sørumsund kommuner har i dag gjeldende forskrifter om vann- og avløpsgebyrer. Forskriftene er relativt like i oppbygning. Felles for alle er at gebyrene deles i tilknytningsgebyr og årsgebyr. Årsgebyret består av en fast del (fastledd/abonnementsgebyr) og en forbruksdel. Gebyrene er likevel noe ulikt innrettet.

3.1. Antall terminer

Fet kommune fordeler årsgebyret over fire terminer. Skedsmo og Sørumsund fordeler fakturering av årsgebyr over to terminer, med mulighet for 12 terminer om ønskelig. I forskriftsforslaget legges det opp til to terminer som hovedregel. Forutsatt avtalegiro og e-faktura vil 12 terminer tilbys alle som ønsker dette.

3.2 Vannmåler

I Fet er næringseiendommer og offentlig virksomhet pålagt å betale årsgebyr ut fra målt forbruk. Private betaler som hovedregel ut fra stipulert forbruk, basert på areal. Det er tillatt for private å installere vannmåler dersom de ønsker det. I Skedsmo og Sørumsund er alle abonnenter pålagt å betale årsgebyr ut fra målt vannforbruk. Dette betyr at alle abonnenter må installere vannmåler. Det er forholdsvis likt regelverk i forbindelse med vannmålere i de to forskriftene, og dette regelverket foreslås i hovedsak videreført.

Prosjektrådmannen anbefaler at det i Lillestrøm kommune betales årsgebyr ut fra målt forbruk, noe som betyr at alle skal installere vannmåler. Det vil være mest hensiktsmessig at kommunen eier vannmåleren, og således har ansvar for anskaffelse, kontroll, utskifting og administrasjon av disse. Abonntenen må selv stå for første gangs installasjon, og det må benyttes godkjent rørlegger til jobben.

3.3 Tilknytningsgebyr.

Tilknytningsgebyr er et engangsgebyr som oppstår når nytt areal bygges. De tre kommunene har innrettet seg noe forskjellig når det gjelder beregning av gebyret:

Fet: Det belastes en pris per boenhet, og det er redusert sats for boenhet nr. 2 og 3 eller flere. For bygg som ikke brukes som bolig gjelder pris per m². Det er høyere sats for avløp enn vann.

Skedsmo: Det belastes en pris per bygget m² iht. NS 3940. Prisen reduseres trinnvis ettersom bygget blir større i størrelse. Det er lik sats for vann og avløp.

Sørum: Det belastes en pris per boenhet inntil 150 m² iht. NS 3940, for areal utover 150 m² belastes ekstra sats per m². For bygg som ikke er bolig gjelder enhetspris som for boenhet opp til 150 m² og deretter samme sats for areal utover 150 m² som ved boenheter. Det er lik sats for vann og avløp.

Slik tilknytningsgebyret er innrettet i de tre kommunene i dag vil det være relativt mye dyrere å tilknytte eneboliger og boliger med få boenheter i Skedsmo enn i Fet og Sørum. Å tilknytte en blokk er rimeligere i Skedsmo enn i Fet og Sørum, mens store næringsbygg vil være dyrest å tilknytte slik gebyret er innrettet i Fet og rimeligst i Sørum.

Det er fordeler og ulemper med alle tre innretningene. I Skedsmo legges en større kostnad på private, som gjerne er de som bygger de mindre boligene, mens det i Fet og Sørum legges større kostnader på næring og utbyggere. Prosjektrådmannen anbefaler en løsning med fast pris per boenhet og tillegg per m² over 150 m². Det anbefales at satsen er lik for vann og avløp, slik det er i Skedsmo og Sørum i dag. Det foreslås videre to trinn for satsen per m² over 150 m². Satsen reduseres med 50% for areal over 1000 m².

I tabellen under vises en oversikt over dagens priser og innretninger i de tre kommunene, samt prosjektrådmannens forslag til priser for Lillestrøm kommune. Prisen for Lillestrøm kommune vedtas endelig i gebyrregulativet, som vedlegg til budsjettet det aktuelle år. Prisene i regneeksemplene er eksklusive mva.

Engangsgebyr for tilknytning				
Totalsummer for vann og avløp	Fet	Skedsmo	Sørum	Lillestrøm
Bolig 150 m²	29 316	72 700	20 000	40 000
Bolig (en boenhet) 220 m²	29 316	93 000	27 000	54 000
Firemannsbolig (4 boenheter) 500 m²	82 084	174 200	80 000	160 000
Blokk (100 leiligheter) 9500 m²	2 400 957	1 305 200	2 340 000	4 000 000
Næringsbygg 5000 m²	1 050 000	783 200	505 000	610 000
Næringsbygg 50 000 m²	10 500 000	6 003 200	5 005 000	5 110 000

Fullstendig oversikt over dagens priser og forslag til priser for Lillestrøm kommune, med regneeksempler finnes i vedlegg til saken.

3.4 Årsgebyr

Årsgebyret består i alle tre kommuner av en fast del (fastledd/abonnementsgebyr) og en forbruksdel.

3.4.1 Årsgebyrets faste andel

Den faste delen av årsgebyret er i dag beregnet slik:

Fet: Abonnementsgebyr betales ut fra kategori. Det er fem ulike kategorier, hvorav en for næring og fire for bolig.

Skedsmo: Fastledd belastes ut fra dimensjonen på installert vannmåler, og det er tre nivåer. Det er høyere fastledd for store målere, som er beregnet for høyt vannuttak enn for husvannmålere. Dersom vannmåler deles mellom abonnenter deles også fastleddet mellom disse. Der vannmåler ikke er installert belastes fastledd tilsvarende minste sats per boenhet.

Sørum: Abonnementsgebyr betales ut fra kategori. Det er åtte ulike kategorier, hvorav fem for næring og tre for bolig. For abonnenter med flere enn to boenheter betales abonnementsgebyr per boenhet.

Særlig for bolig er den faste delen av abonnementsgebyret høyere i Fet og Sørum enn i Skedsmo. Det må besluttes hvor stor andel av inntektene som skal stamme fra den faste delen av årsgebyret. Ved å sette andelen lav (10-20% av inntekten) vil kommunen kunne få en andel av de faste administrative kostnader dekket, samtidig som abonnentene opplever at de har påvirkningskraft på eget gebyr. Ved å sette andelen høy (40-50%) vil kapitalkostnadene og administrative kostnader dekkes, og kommunen har stabile faste inntekter. Dette gir imidlertid lite incitament til å påvirke gebyret og redusere vannforbruket. I Skedsmo er det i dag besluttet at ca. 15 % av kommunens inntekter fra årsgebyr skal komme fra den faste delen, og prosjektrådmannen anbefaler å videreføre denne praksisen. Ulempen med lavt fastledd er at kubikkprisen må settes høyere enn med et høyt fastledd. Prosjektrådmannen anbefaler at innbyggernes påvirkningsmulighet på egen regning må veie tyngre enn at kommunen kan ha en lav kubikkpris.

Når størrelsen på fastleddet er valgt må det bestemmes om en skal differensiere fastleddet. Da kan man enten bruke dimensjonen på vannmåleren eller type/kategori abonnent som grunnlag for differensieringen. Prosjektrådmannen anbefaler her å skille på type abonnenter med kategorier for bolig og næring. For bolig legges antall boenheter til grunn for fastleddet. For næring er det dimensjonen på vannmåleren som gir grunnlag for størrelse på fastleddet. Der det er kombinerte bygg, med næring i en andel av bygget og bolig i andre deler, må det tas hensyn til hvor stor vannmåler næringsdelen ville trengt dersom det ikke var boliger i bygget. Det skal alltid betales fastledd som minst tilsvarer ett fastledd per boenhet.

Løsningen som anbefales er ganske lik Fet og Sørum sin innordning i dag. For Skedsmo sine abonnenter vil endringen innebære at de som deler vannmåler ikke lenger vil dele fastledd. Disse vil altså få høyere kommunale avgifter enn i dag.

3.4.Årsgebyrets variable andel

Den variable delen av årsgebyret er i dag beregnet slik:

Fet: For abonnenter med vannmåler belastes målt forbruk og en pris per m³. Der vannmåler ikke er installert stipuleres forbruk basert på BRA iht. NS 3940 og omregningsfaktor på 1,4. Man legger videre ulikt areal ulik beregningsfaktor. Det skilles mellom kjeller, underetasje, hovedetasje og loft, hvor hovedetasje har en faktor på 1 og resterende kategorier varierer fra 0,2 til 0,5. Således får en bolig med kjeller, underetasjer og/eller loft lavere beregningsgrunnlag for forbruk i Fet enn i Skedsmo og Sørum. For næringskunder er det ulik beregningsfaktor for uisolerte lokaler (faktor 0,4), isolerte lokaler (faktor 1,0) og husdyrrom (faktor 1,0).

Skedsmo: Alle abonnenter skal betale ut fra målt forbruk. Det er ingen vannmålerleie, men kostnaden for vannmåler er bakt inn i ordinært gebyr. Der vannmåler ikke er installert stipuleres forbruk basert på BRA iht. NS 3940 og omregningsfaktor på 1,5 for alt areal som klassifiseres som BRA i matrikkelen.

Sørum: Alle abonnenter skal betale ut fra målt forbruk. I tillegg kommer vannmålerleie/vannmålergebyr for abonnenter som har fått vannmåler betalt av kommunen. Det er per i dag ingen som faktureres for vannmålerleie da alle målere er privat innkjøpt. Der vannmåler ikke er installert stipuleres forbruk basert på BRA iht. NS 3940 og omregningsfaktor på 1,5 for alt areal som klassifiseres som BRA i matrikkelen. I Sørum tillates fratrekksmåler for vannforbruk som ikke går til avløp. Dette praktiseres ikke i de to andre kommunene og foreslås ikke videreført.

Prosjektrådmannen anbefaler å avslutte ordningen med vannmålerleie. Når alle abonnenter skal ha vannmåler og kommunen eier målerne, er det unødvendig å opprettholde et slikt gebyr. Det vil være enklere at kostnadene til vannmålere og utskifting inngår i det ordinære gebyrgrunnlaget som en del av selvkost.

Videre anbefaler prosjektrådmannen å legge totalt matrikkelført BRA iht. NS 3940 til grunn for forbruk når vannmåler ikke er installert. Ulik beregningsfaktor for forskjellige typer bruksrom sees ikke som hensiktsmessig verken for bolig eller næring. Dette vil innebære at abonnenter som ikke har vannmåler i Fet får et høyere beregnet forbruk enn i dag.

Omregningsfaktor foreslås satt til 1,5. Dette betyr at en bolig på 100 m² får et beregnet forbruk på 150 m³.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Den nye forskriften medfører at alle abonnenter i Lillestrøm kommune plikter å installere vannmåler. Dette er allerede gjeldende i Skedsmo og Sørum, men praktiseres strengere i Skedsmo enn i Sørum. I Fet er installasjon av vannmåler frivillig for boliger. Ved årsslutt 2018 er det til sammen 9 000 abonnenter som betaler gebyrer ut fra areal. Disse fordeles på Fet med i underkant av 2 700 abonnenter, Skedsmo med i overkant av 3 000 abonnenter og Sørum med i overkant av 3 100 abonnenter. Skedsmo har fått god erfaring med innføring av vannmålere i løpet av de siste årene, og det foreslås at man bruker samme metoder for å gjennomføre pålegget i Lillestrøm kommune.

- Kommunen dekker kostnadene ved innkjøp av vannmålere, og vil kjøpe inn egnede vannmålere som abonnentene/rørleggere kan hente på gitt sted.
- Abonnentene står for installasjonsprosessen og dekker kostnadene til installasjon. Da kostnaden for å installere vannmåler har store variasjoner ut fra forhold i den

enkelte bolig vil det ikke være hensiktsmessig at abonnentfelleskapet skal dekke installasjonen.

- Det gjennomføres informasjonskampanjer der man benytter kommunens hjemmesider, brosjyrer og ikke minst terminfakturaene som informasjonskanal. Informasjonskampanjene rettes både mot innbyggere og rørleggere i området. Erfaringen viser at det er svært nyttig at rørleggerne informerer kundene om fordelene med å installere vannmåler samtidig som annet arbeid skal gjøres.
- Etter at informasjonskampanjene er utført vil det sendes ut varsel om pålegg og pålegg om installasjon til de abonnentene som fortsatt betaler ut fra areal.
- I siste instans vil det være aktuelt å vurdere å oppjustere omregningsfaktoren fra areal til forbruk (m^2 til m^3). Det vil være grunn til å tro at de som velger å ikke etterkomme pålegg om installasjon har et høyere forbruk enn omregningsfaktoren tilsier.

En slik tilnærming medfører at etter første gangs installasjon vil vedlikehold og utskifting bli et kommunalt ansvar som belastes selvkostregnskapet. Det anbefales derfor at det avsettes 1-2 faste rørleggerstillinger som kan ha vannmålere som sitt ansvarsområde og jobbe med kontroll, utskifting og vedlikehold av disse. Dette vil føre til høyere kvalitet på arbeidet enn om man skal benytte eksterne rørleggere til et slikt arbeid.

Selve innføringen av vannmålere vil føre til noe mer administrasjonskostnader i perioden der mange målere skal utleveres og registreres, men dette kan håndteres innenfor dagens bemanning. Alle målere skal være tilpasset for fjernavlesning slik at dette i fremtiden kan gjøres direkte av kommunens system. I mellomtiden benytter man telefon og internett for innrapportering.

5. Høring

Etter forvaltningsloven § 37 skal forslaget til forskrift sendes på alminnelig høring før det eventuelt vedtas. Prosjekt rådmannen foreslår at høring skjer ved kunngjøring i Romerikes blad og på kommunenes hjemmesider.

Saken behandles videre av kommunestyrene i Fet, Skedsmo og Sørumsund før forskriften legges til høring i 8 uker.

Lillestrøm, den 23. november 2018

Trine Myrvold Wikstrøm
Prosjektleder/rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent